

[Hem](#) > ... > [Familjefrågor Och Arv](#) > [Föräldraansvar – Vårdnad Och Umgängesrätt](#) > Northern Ireland

Föräldraansvar – vårdnad och umgängesrätt

Innehåll inlagt av

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

Nordirland

1 Vad innebär den juridiska termen "föräldraansvar" i praktiken? Vilka rättigheter och skyldigheter har den som har föräldraansvar?

I *Children (Northern Ireland) Order 1995* definieras föräldraansvar som alla de rättigheter, skyldigheter, befogenheter och ansvar som en förälder enligt lag har i förhållande till sitt barn. I denna lag förtecknas inte vilka dessa rättigheter och skyldigheter är. Det har dock erkänts att personer med föräldraansvar har

- skyldighet att skydda, tillhandahålla ett hem för och ta hand om barnet,
- rätt att bestämma var barnet ska bo,
- rätt att bestämma vem som får umgås med barnet,
- skyldighet att se till att barnet får utbildning,
- rätt att ge samtycke till att pass utfärdas för barnet,
- skyldighet att se till att barnet får medicinsk behandling eller vård och rätt att samtycka till att sådan behandling eller vård ges,
- rätt att välja barnets namn,
- rätt att se till att barnet får religionsundervisning.

Föräldraansvar bör alltid utövas för barnets bästa och alla de som har föräldraansvar för barnet bör tillfrågas innan ett viktigt beslut fattas. Om enighet inte kan nås kan man dock vända sig till domstol för att få en fråga avgjord.

2 Vem är det i allmänhet som har föräldraansvaret för ett barn?

Om ett barns föräldrar var gifta med varandra när barnet föddes har båda föräldrarna föräldraansvar för barnet.

Om ett barns föräldrar inte var gifta med varandra när barnet föddes har modern automatiskt föräldraansvar för barnet. Fadern kan få föräldraansvar för barnet genom att

- gifta sig med modern,
- vända sig till domstol för att få ett beslut om föräldraansvar,
- ingå ett avtal med modern om föräldraansvar (se fråga 5 nedan), eller
- registreras som barnets far (detta gäller endast födslar som registrerats i Förenade kungariket efter den 15 april 2002).

Om en ogift far har beviljats föräldraansvar genom domstolsbeslut, avtal eller registrering, kan ansvaret upphävas endast genom domstolsbeslut.

Om en domstol meddelar ett beslut om var ett barn ska bo (*residence order*) till förmån för en ogift far måste domstolen, om fadern i annat fall inte skulle ha föräldraansvar, också meddela beslut om föräldraansvar till förmån för honom.

En annan person än föräldrarna kan få föräldraansvar för ett barn genom domstolsbeslut.

3 Kan en annan person bli utsedd i föräldrarnas ställe om de är oförmögna eller ovilliga att utöva sitt föräldraansvar över sina barn?

En person som har föräldraansvar för ett barn kan inte lämna ifrån sig eller överföra det ansvaret. Han eller hon kan dock se till att någon annan befriar honom eller henne från ansvaret.

En annan person än föräldrarna kan beviljas föräldraansvar för ett barn genom ett domstolsbeslut (till exempel genom beslut om boende, skyddsåtgärder eller omhändertagande).

Som regel förlorar en förälder inte automatiskt föräldraansvaret för barnet endast för att någon annan får föräldraansvar. Vid beslut om adoption överförs dock föräldraansvaret från de biologiska föräldrarna till adoptivföräldrarna.

Om en förälder har föräldraansvar för ett barn kan han eller hon utse en annan person som barnets förmyndare i händelse av sin död.

4 Hur fastställs föräldraansvaret för framtiden om föräldrarna skiljer sig eller separerar?

Föräldraansvaret för ett barn kvarstår efter en skilsmässa och begränsas endast i den utsträckning detta fastställs genom ett frivilligt avtal eller ett domstolsbeslut i en tvist mellan föräldrarna eller mellan föräldrarna och tredje man.

5 Om föräldrarna sluter ett avtal om föräldraansvar, vilka formella krav måste vara uppfyllda för att avtalet ska vara rättsligt bindande?

Om föräldrarna inte är gifta kan de ingå ett avtal om föräldraansvar. Detta måste

- utformas på det sätt som anges i [Children \(Parental Responsibility Agreement\) Regulations \(Northern Ireland\) 1996](#),
- bevitnas, och
- registreras tillsammans med två kopior vid *Office of Care and Protection in the Royal Courts of Justice*, Chichester Street, Belfast, BT1 3JF.

Om föräldrarna har varit gifta men har separerat eller skilt sig, kan de ingå ett avtal om hur de ska uppfylla sina skyldigheter som föräldrar och få avtalet fastställt genom ett domstolsbeslut. Avtalet kan ändras i ett senare skede för att beakta förändrade omständigheter.

6 Vilka alternativ finns det för att lösa konflikten utan att gå till domstol om föräldrarna inte kan komma överens om föräldraansvaret?

I Nordirland finns ett antal byråer som tillhandahåller medlingstjänster och kan hjälpa föräldrarna att göra upp i godo. Mer information finns på följande webbplatser: [UK College of Family Mediators](#), [Family Mediation Northern Ireland](#), [Barnardo's Northern Ireland](#), [Family Support Northern Ireland](#), [Dispute Resolution Service Northern Ireland](#) och [Mediation and Counselling Northern Ireland](#).

7 I vilka frågor kan en domare fatta beslut om barnet om föräldrarna går till domstol?

Domstolarna i Nordirland har en lång rad befogenheter och kan framför allt lösa tvister som rör

- flytt av ett barn från Nordirland,
- boende (var och med vem ett barn bör bo),

- umgänge (när, var och med vem barnet får umgås),
- ekonomiskt underhåll,
- utbildning,
- religionsundervisning,
- medicinsk behandling,
- förvaltningen av ett barns tillgångar.

8 Om domstolen beslutar att en förälder ensam ska ha vårdnaden om barnet, innebär det att han eller hon kan fatta beslut i alla frågor som rör barnet utan att först samråda med den andra föräldern?

Domstolarna har erkänt behovet av flexibla och praktiska lösningar när detta är möjligt. Om en förälder har hand om barnet, måste den föräldern kunna fatta de beslut som behöver fattas medan barnet är i hans eller hennes vård.

Samtidigt förväntas det att viktiga beslut diskuteras med den andra föräldern och löses vänskapligt. Om enighet inte kan nås, kan domstolen emellertid utfärda ett beslut i en specifik fråga (*specific issues order*) eller ett förbud mot att utföra en viss handling (*prohibited steps order*), som anger vilken typ av beslut som inte kan fattas utan domstolens medgivande.

Om ett beslut om var barnet ska bo (*residence order*) är i kraft, kan ingen göra så att barnet blir känt under ett annat efternamn eller flytta honom eller henne från Förenade kungariket under en period av en månad eller mer utan skriftligt medgivande från alla personer som har föräldraansvar eller utan domstolens tillstånd.

9 Om domstolen bestämmer att föräldrarna ska ha gemensam vårdnad om ett barn, vad innebär det i praktiken?

När barnet är med en förälder, fattar den föräldern nödvändiga rutinbeslut. Det förväntas dock att föräldern i fråga rådgör med den andra föräldern om viktiga beslut.

10 Till vilken domstol eller myndighet ska jag vända mig om jag vill göra en ansökan om föräldraansvar? Vilka formella krav måste vara uppfyllda och vilka handlingar ska jag bifoga till min ansökan?

Vanligen ska en ansökan om tilldelning av föräldraansvar göras vid en familjerättsdomstol. Om andra familjerättsliga förfaranden som rör barnet pågår i en annan domstol, kan ansökan dock göras vid den domstolen.

Förfaranden som inletts i familjerättsdomstol kan av olika skäl överföras till ett *Family Care Centre* eller *High Court* (till exempel om förfarandet är komplicerat eller rör en fråga av allmänt intresse).

Adresser och telefonnummer till domstolarna finns på webbplatsen för [Nordirlands domstolsverk \(Northern Ireland Courts and Tribunal Service\)](#).

Ett antal blanketter måste fyllas i och lämnas in till domstolens kansli. De flesta är standardblanketter. Blanketterna kan fås från domstolens kansli, som också kan förklara hur man fyller i dem. Domstolspersonalen kan dock inte lämna juridisk rådgivning eller säga vad du ska skriva. En domstolsavgift tas också ut.

11 Vilket förfarande ska tillämpas i sådana fall? Finns det något brådskande förfarande?

När ansökan lämnas in fastställer domstolens kansli ett datum för domstolsförhandlingen och den andra parten underrättas om datumet. Om frågan inte har lösts före det datum som fastställts för förhandlingen, får parterna yttra sig inför en domare som meddelar ett beslut. Det finns inget brådskande förfarande för att beviljas föräldraansvar.

12 Kan jag få rättshjälp för att täcka kostnaderna för förfarandet?

Du har rätt att ansöka om rättshjälp. Hur stort ett eventuellt ekonomiskt stöd blir beror på dina ekonomiska tillgångar. Även om du bedöms vara ekonomiskt berättigad till rättshjälp kan du själv behöva bidra till kostnaderna. Betalningen av din andel kan efter överenskommelse göras till rättshjälpskontoret (*Legal Aid Agency*) enligt en avbetalningsplan. Utöver de ekonomiska villkoren måste du också uppfylla andra villkor, dvs. det måste finnas godtagbara skäl för att väcka talan eller gå i svaromål och med hänsyn till alla omständigheter i ärendet vara skäligt att du får rättshjälp.

13 Går det att överklaga ett beslut om föräldraansvar?

Ett beslut eller ett avslag på en ansökan om ett beslut kan överklagas

1. från en familjerättsdomstol till ett *Family Care Centre*, och
2. från ett *Family Care Centre* till *High Court*.

against the making or refusal to make an order.

Vid överklagande kan *High Court*, på begäran av en part, begära ett yttrande i en rättsfråga från *Court of Appeal*. I annat fall är det beslut som meddelas av *High Court* slutgiltigt.

Det beslut som *Court of Appeal* meddelar på grundval av sakframställningen från *High Court* är slutgiltigt.

14 I vissa fall kan det vara nödvändigt att göra en ansökan till en domstol eller till en annan myndighet för att få ett beslut om föräldraansvar verkställt. Vilket förfarande ska tillämpas i sådana fall?

I en familjerättsdomstol (där de flesta mål om föräldraansvar avgörs) kan en ansökan inges för att ta upp ett specifikt problem i samband med utövandet av föräldraansvar. Se nedan för kontaktuppgifter.

15 Hur får jag ett beslut om föräldraansvar som har meddelats i en annan medlemsstat erkänt och verkställt i den medlemsstat där jag bor?

I rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 (Bryssel IIa-förordningen) fastställs att vissa beslut om utövande av föräldraansvar som meddelats i en medlemsstat ska verkställas i en annan medlemsstat.

Beslutet måste ha förklarats vara verkställbart i den andra medlemsstaten. I Nordirland måste du ansöka om att få beslutet registrerat hos *High Court*.

16 Till vilken domstol i den medlemsstat där jag bor ska jag vända mig för att överklaga erkännandet av ett beslut om föräldraansvar som meddelats av en domstol i en annan medlemsstat? Vilket förfarande är tillämpligt i sådana mål?

Ett överklagande av erkännandet ska inges till domstolen i den andra medlemsstaten enligt det förfarande som tillämpas i den domstolen.

17 Vilken lag tillämpas i föräldraansvarsfrågor om barnet eller parterna inte bor i den medlemsstaten eller har olika medborgarskap?

Talan måste väckas i den domstol inom vars domkrets barnet har hemvist.

Om domstolen i Nordirland beslutar att den har behörighet att handlägga förfarandet tillämpar den nordirländsk lag.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

■ Senaste uppdatering: 11/08/2021

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.